

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului
privind modificarea Documentului unic de program
pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, art. 6 alin. (3); art. 7 alin. (2) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală și art. 2, lit. f) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024. Proiectul vizează modificarea anexelor 1 și 3 la Documentul unic de program (DUP) pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, ca urmare a aprobării de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDDL) a Deciziilor nr. 60-62 din 12.09.2025, prin care a fost avizată modificarea DUP.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Documentul Unic de Program reprezintă documentul-sinteză al programelor operaționale regionale, incluzând lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională și locală, selectate în baza concursurilor de propuneri de proiecte organizate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală. Documentul Unic de Program în vigoare vizează perioada de programare 2025-2027 și listează în prezent 244 de proiecte de dezvoltare regională, 1477 de proiecte de dezvoltare locală și 23 proiecte depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă. Proiectele incluse în Documentul unic de program au drept scop reducerea disparităților teritoriale și de susținere a dezvoltării echilibrate la nivel regional și local. Totodată, analiza nevoilor reale din teritoriu indică un decalaj semnificativ între cerințele comunităților și resursele disponibile. În acest context, periodic sunt lansate apeluri de proiecte finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, cu accent pe domeniile în care există restanțe sau necesități critice. Astfel, în contextul implementării Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategiei naționale de dezvoltare regională a Republicii Moldova

pentru anii 2022-2028, Programului național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027, Programului național de accelerare a dezvoltării mun. Bălți - în calitate de pol de dezvoltare pentru anii 2024-2028 și în temeiul Deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale nr.12 din 02.04.2025, a fost lansat Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane – apel pe listă, 2025.

Scopul concursului de selectare a proiectelor a fost de a stimula dezvoltarea economică sustenabilă și incluzivă a orașelor, cu accent pe orașele poli de creștere (Cahul, Comrat, Orhei, Ungheni, Soroca și Edineț), municipiilor Chișinău și Bălți, prin consolidarea rolului și funcțiilor acestora în sporirea competitivității regiunilor și a calității vieții cetățenilor, având ca impact și impulsionează dezvoltării zonelor adiacente.

Concursul de selectare a proiectelor a fost organizat în baza Anexei nr. 2 din Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare alocate în Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului 152/2022 și în baza „Ghidului de aplicare la concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane – apel pe listă”, conform următoarelor domenii și măsuri:

Domeniul de intervenție 1. Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă în regiunile de dezvoltare, inclusiv măsurile de finanțare:

Măsura 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri.

Măsura 1.3 Sporirea atractivității turistice.

Domeniul de intervenție 2. Dezvoltarea urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor, inclusiv măsurile de finanțare:

Măsura 2.1. Conectivitatea și mobilitatea urbană.

Măsura 2.2. Competitivitatea și susținerea activităților economice.

Măsura 2.3. Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice.

Domeniul de intervenție 3. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare regionale, inclusiv măsurile de finanțare:

Măsura 3.1. Aprovizionarea cu apă și sanitație.

Fiind apel pe listă, Concursul de selectare a fost destinat doar Agențiilor de Dezvoltare Regională.

Urmare a încheierii apelului și evaluării tehnice a Notelor conceptuale de către Comisia interministerială s-a constatat că 491 de note conceptuale sunt conforme grilei de evaluare.

Totodată, în conformitate cu punctul 26, subpunctul 3), lit. e) din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 privind aprobarea Regulamentului de gestionare a mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, notele conceptuale selectate pentru măsurile 1.1, 1.3, 2.3 și 3.1 pot fi incluse direct în proiectul Documentului Unic de Program, prin decizia Consiliului.

Astfel în iunie 2025, în limita bugetului alocat Programului, pentru avizarea în cadrul Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDDL) au fost propuse pentru includerea în DUP - 97 proiecte (Decizia CNCDDL nr. 27 din 06.06.25 și Hotărârea Guvernului nr. 360/2025 privind modificarea anexei nr. 1 la

Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025).

Pentru măsurile pentru care nu este prevăzută posibilitatea includerii la etapa de Note conceptuale (2.1, 2.2) procesul a continuat prin depunerea cererilor de finanțare, iar urmare a evaluării acestora de către Comisia interministerială s-a constatat corespunderea a cinci proiecte pentru includerea în Documentul Unic de Program.

Totodată, în temeiul art. 2, lit. f) din Legea bugetului de stat pentru 2025, prin derogare de la prevederile Legii nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale poate alocă autorităților administrației publice locale mijloace financiare din Fondul național de dezvoltare regională și locală, pentru lucrări de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă, confirmată prin documentele tehnice corespunzătoare. Alocarea mijloacelor financiare se efectuează cu exceptarea de la respectarea cerințelor și procedurilor aferente implementării proiectelor din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală. În acest sens, de la ultima modificare a Documentului Unic de Program (28.08.2025) au fost depuse trei demersuri de alocarea a mijloacelor financiare în temeiul prevederilor citate.

Astfel, în temeiul celor menționate, anexa nr. 1 se va completa cu 5 proiecte de dezvoltare regională: trei proiecte pentru regiunea Nord și câte unul pentru Sud și Găgăuzia, iar anexa nr. 3 cu 6 proiecte: trei pentru regiunea Nord, două pentru Centru și unul pentru Sud.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele proiectului hotărârii Guvernului corespund obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2022-2028 (*Hotărârea Guvernului nr. 40/2022*), Programului național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027 (*Hotărârea Guvernului nr. 916/2020*) și Programul național de accelerare a dezvoltării mun. Bălți-în calitate de pol de dezvoltare pentru anii 2024-2028 (*Hotărârea Guvernului nr. 435/2024*)

Elementele noi ale proiectului prevăd:

1. Modificarea anexei nr. 1 la Documentul Unic de Program pentru anii 2025-2027 prin completarea cu 5 proiecte ce vizează următoarele măsuri de intervenție:

- Măsura 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri: 1 proiect
- Măsura 2.1. Conectivitatea și mobilitatea urbană: 1 proiect
- Măsura 2.2. Competitivitatea și susținerea activităților economice: 2 proiecte
- Măsura 3.1 Aprovizionarea cu apă și sanitație: 1 proiect.

2. Modificarea anexei nr. 3 la Documentul Unic de Program pentru anii 2025-2027 prin completarea cu 6 proiecte.

Având în vedere importanța implementării proiectelor destinate îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și realizarea obiectivelor stabilite în documentele de politici aferente politicii de dezvoltare regională, se propune ca hotărârea de Guvern să intre în vigoare

la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Această prevedere va facilita demararea și implementarea proiectelor în termeni potriviți.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a listei proiectelor de dezvoltare regională constituie o cerință expresă a cadrului normativ în vigoare, neexistând mecanisme alternative legale prin care aceste proiecte pot fi aprobate spre finanțare din bugetul public. Necesitatea modificării Documentului unic de program rezultă din faptul că, în lipsa includerii proiectelor în acest document, finanțarea lor devine imposibilă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectelor va contribui la consolidarea capacității autorităților publice locale și instituțiilor de dezvoltare regională în implementarea proiectelor și absorbția și valorificarea de fonduri.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Conform cererilor de finanțare depuse de aplicanți, valoarea estimativă solicitată din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală (FNDRL) pentru cele 5 proiecte noi de dezvoltare regională propuse spre includere în anexa nr. 1 la Documentul Unic de Program pentru anii 2025–2027 este de aproximativ 203, 5 mln. lei.

Totodată, potrivit demersurilor de alocare a mijloacelor FNDRL pentru lucrări de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă, suma necesară pentru proiectele incluse în anexa nr. 3 constituie 4,6 mln.lei.

Pentru proiectele ce vizează lucrările de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă, suma va fi acoperită din mijloacele FNDRL alocate pentru anul curent.

Totodată, trei dintre proiectele incluse în Anexa 1, ce vizează construcția piețelor regionale, vor fi propuse spre finanțare începând cu 2026, odată cu aprobarea mijloacelor FNDRL pentru 2026.

Proiectele ce vizează mun. Bălți, propuse spre includere în Anexa 1, vor fi propuse spre finanțare din mijloacele destinate Planului de creștere.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Două dintre măsurile propuse spre finanțare vizează activitatea economică, iar trei dintre cele cinci proiecte au drept scop crearea, dezvoltarea și extinderea infrastructurii regionale/locale de distribuție a produselor agricole și asigurarea unui suport logistic pentru producătorii autohtoni și consumatorii finali (piețe regionale). Prin sprijinirea acestor investiții se urmărește susținerea producătorilor agricoli din țară și asigurarea acestora cu locuri pentru vânzare a producției proprii, precum și crearea avantajelor pentru distribuția și consumul produselor autohtone, contribuind astfel la dezvoltarea economică a regiunilor și bunăstarea populației.

4.4. Impactul social

Proiectele avizate și propuse pentru includere în DUP vizează domenii cu impact social major, precum: mobilitatea urbană, apă, canalizare și activitate economică. Implementarea acestor proiecte va contribui direct la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
De obiectivele de infrastructură realizate în rezultatul implementării proiectelor de dezvoltare regională vor beneficia toți locuitorii din localitățile în care vor fi localizate proiectele, fără diferențe de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
În conformitate cu prevederile legislației, decizia privind acordul de mediu, acordul de mediu și/sau concluzia privind evaluarea biodiversității, după caz, în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului sunt parte a dosarului cererii de finanțare.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În baza prevederilor art. 5 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, modificările din Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 au fost avizate de către membrii Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Locală prin Deciziilor nr. 60-62 din 12.09.2025 (se anexează). Din componența CNCDDL fac parte miniștrii cu competențe în domeniile dezvoltării regionale, economie, finanțe, mediu etc., președinții Consiliilor regionale pentru dezvoltare, reprezentanți ai sectorului privat și civic, fiind asigurat un proces participativ și transparent de luare a deciziilor. De asemenea, anunțul de inițiere privind elaborarea proiectului de modificare și anunțul de consultare publică a fost publicat pe platforma guvernamentală https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15121 . Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, proiectul de act normativ a fost transmis spre avizare instituțiilor administrației publice centrale în modul stabilit, propunerile și obiecțiile acestora fiind reflectate în sinteză.
7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii a fost expertizat juridic de către Ministerul Justiției, fiind formulate recomandări aferente rigorilor normative, care au fost luate în considerare pentru definitivarea proiectului.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, Documentul Unic de Program este un document de politici și prin urmare, nu este pasibil de expertiză anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea prezentului proiect de hotărâre nu va necesita modificarea cadrului normativ existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectelor incluse în Documentul unic de program și finanțate din mijloacele Fondului național pentru dezvoltare regională și locală este monitorizată de Agențiile de Dezvoltare Regională, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Secretar general

Angela ȚURCANU